

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond — și timbru de 60 fl. pentru fie-care publicare.

Nr. 3598 Școl.

Notificare oficială.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că exanenele de calificățiune învățătoresci, la seminariul nostru archidieceșan se vor începe Vineri în 7 Iunie a. c. st. nou, adică Vineri după Rusalii.

Cererile pentru admitere la facearea examenului, în sensul regulamentului pentru facerea examenului de calificățiune învățătorescă §. 3 au să fie trimise aici, până în 10 Maiu a. c. st. nou.

Sibiu, din ședința senatului școlar, ținută la 19 Aprilie 1901.

Consistorul archidieceșan:

Ioan Metianu m. p.
archiepiscop.

„Ajutorul de stat.”

Connaționalilor noștri de lege greco-catolică din Archidieceșă *Blajului* li-s'a făcut mare nedreptate din partea guvernului. Ținem să o remarcăm și noi, dacă nu pentru alta, cel puțin pentru a scote învățături din cele întemplate, căci bine este dacă omul învață din pășaniile altora și nu așteaptă până experiențele le face în paguba proprie.

Românii greco-catolici nu au congrua, pentru-că intențiunea guvernului este să-i contopescă în privința acăsta cu romano-catolicii. Le dă însă și lor, și până la deservșita regulare a congruei pe sēma bisericii catolice, ameliorare de dotațiune preoțescă, sub titlul *ajutor de stat*.

Lucrul era proiectat astfel la început, ca fie-care ordinariat să compună lista preoților sei, lipsiți și vrednici de ajutor, și să o înainteze guvernului, care va asemna pe sēma lor sumele meritate.

S'a întemplat însă și în trecut, dar mai în deosebi în anul acesta, cu ocașiunea asemnării ajutorului de stat pentru anul 1900, că guvernul și în special ministrul de culte și instrucțiune publică nu s'a ținut de lista prezentată de ordinariatul din Blaj (cum s'a întemplat cu celelalte diecese gr. catolice române nu știm) și nici de sumele cu cari ordinariatul a creșut că e bine să fie ajutoareați preoții lipsiți și harnici din archidieceșă, ci sumele au fost stabilite după altă cheie, după *meritele patriotice*, după *serviciile politice* prestate din partea respectivilor preoți, și la recomandarea comiților supremi, cu totala desconsiderare a autorității supreme bisericești.

Așa, din lista pe care figurau 625 preoți din archidieceșă *Blajului*, propuși spre ajutorare, ministrul de culte și instrucțiune publică a șters 142, probabil pe cei mai puțin servili față de autoritatea civilă, ear' la cei rămași a împărțit ajutoarele după cum l'a tăiat capul, remunerând pe unii dintre cei mai harnici și mai lipsiți cu câte o sumă bagatelă de 60 corone, ear' la cei mai puțin vrednici dar' bine descriși din partea organelor administrative împărțind sume fabuloșe până la 1200 cor.

Asta e nedreptatea făcută preoților române gr. catolice din Archidieceșă

Blajului și acesta e gravamenul, care trebuie remarcat, ca *păgubitor intereselor statului însuși*. Pentru-că o astfel de procedură arbitrară duce la demoralisarea părții accesibile pentru corupție și demoralizare din clerul român gr. cat. (și în care cler nu se află și astfel de elemente?), ear' prin acăsta vin sguđuite temelile bisericii și în mod indirect și ale statului, pentru-că un cler demoralizat nu pōte să creșcă decât numai cetățeni demoralizați.

Așa a fost vorba la început, că congrua pentru preoțimea greco-orientală română și ajutorul de stat pentru cea greco-catolică se dă drept recompensă pentru scurtarea preoțimei în venitele avute înainte de introducerea legilor bisericești, prin urmare, *pentru servicii și prestațiuni curat bisericești*, ear' nu pentru meritele câștigate cu corteșia la alegerile dietale, sau pentru alte fapte patriotice, cari n'au nimic a face cu biserica. Dar' procedându-se pe calea apucată, putem ajunge să vedem, cum o parte din clerul român gr. cat. nu va mai căuta să-și facă datorința în cele bisericești, ci numai să-și câștige merite în cele politice-civile, punându-se bine cu slujitorii statului, dela a căror recomandare îi depinde — *ajutorul de stat*.

Și e în stare guvernul țerii să-și dea sēma de urmările ce se pot naște de aici? Noi *da*, și ne îngrozim când ne gândim la ele. De aceea, luarea unor măsuri energice pentru sanarea rēului se impune; și nu ne îndoiim, că ordinariatul din *Blaj* va întreprinde pașii pe cari îi va afla de necesari în privința acăsta.

Negreșit, că cel mai potrivit remediu ar fi cel propus în „*Tribuna*” dela 1 Maiu n. de un preot unit, care indignat de cele întemplate, scrie următoarele:

— „Și eu sunt din șirul celor împărțși și încă cu sumă mare; vād nedreptatea, vād rolul cel mārșav ce se jōcă cu cauza asta, trebuie și ni-e datorința stāntă să cerem sanarea rēului. Și asta atārnă dela noi! Am tot trāgānat chestiunea, că dōr' cei chemați vor face dreptate, vor veni la reson, să arētām că noi nu „*milā*”, ci dreptate cerem numai.

Fraților preoți!! Vedem reavoință; dacă nu am vedē cum se pūcede față cu celelalte confesiuni din patrie și față de tōte diecesele, și cum cu noi, — nu ași avē de zis nimic; dar' vedem pe față reavoința, și am fi un cler slab, nevrednici de o sōrte mai bună, dacă nu am șterge acest blam-rușine-batjocură, dată numai archidieceșei nōstre.

Ași fi de părerea: *nici unul să nu primim ajutorul, să-l respingem*.

Spre acest scop domnii protopopi ai tuturor tracturilor să-și ținā de datorința stāntă și momentan să concheme sinod estraordinar în fie-care tract, unde să se presente unul fie-care preot și acolo să pregătēscā un „*Memorand*” la ministrul, subscris de toți, în care să se spunā hotārīt, că noi numai dacă se pune la dispozițiā ordinariatului suma votată pentru noi, care sumā să se împărțēscā după calificățiā și venitul deja satorit, numai astfel primim — *altcum nu*.” —

Dacă s'ar putē face așa, firește că așa ar fi mai bine. În mod umilitor să nu primēscā nimeni banii; și în mod mai umilitor nu se pōte face împărțirea lor, decât desconsiderându-se cu desē-

vēșire propunerile Metropolitului și ale ordinariatului, singurii factori chemați să clasifice hārnicia și meritele pe terenul bisericesc a preoțimei subordonate.

Dar' că ce vor începe archidieceșanii din *Blaj* față de flagranta nedreptate ce li-s'a făcut, e în cele din urmă trēbā lor. Noi să ne reîntōrcem acolo de unde am plecat. Am remarcat faptul *pentru a scōte învățatură din el*. Și învățatura e următoarea:

Biserica nōstră a fost mai norocōsă, căci a putut esopera, ca *congrua* pe seama preoțimei gr. orientale române să se trimitā consistōrelor nōstre, așa, ca ele să facā împărțirea. Nu se împarte ca „*milā*”, ci ca contribuire din vistieria statului la ameliorarea salariilor preoțesci. Așa e astăzi, așa va fi mîne, așa peste zece pōte și peste douăzeci de ani. Dar' cine pōte garanta că așa va fi *tōtdēuna*? Cine pōte garanta, că nu va veni odatā un guvern, care restālmācind legea și învoiala legată, îi va da altā espicare și va începe să împartā preoțimei nōstre congrua într'un mod tot atāt de umilitor cum o face acum cu biserica română gr. catolică din Archidieceșă *Blajului*?

Acēstā eventualitate a avut'o în vedere Preabunul nostru cap bisericesc, Înaltpreasfințitul Domn archiepiscop și Metropolit *Ioan Metianu*, când a lansat ideea întemeierii unui *fond central* din care să se facā cu timpul dotarea preoțimei nōstre.

De temerea ivirii acēstei eventualități a fost condus și sinodul nostru archidieceșan, când în sesiunea de curēnd închisā a *decretat înființarea fondului central*, obligānd pe toți preoții noștri să contribuie la crearea lui cu câte patru procente din întreg venitul lor, în decurs de zece ani.

Realizarea acēstei frumōse idei e depusā deci acum, — pe cale legală, — în mānile preoțimei nōstre însași; și nu ne îndoiim, că preoții noștri se vor grābi cu dragā inimā să adune din propriile puteri materialul pentru ridicarea acēstei monumentale opere, chemată se asigure pentru *tōtdēuna neatārnarea preoțimei nōstre*.

Să ne grābim deci cu crearea unui *fond central* pentru dotarea preoțimei nōstre, ca atunci, când un eventual guvern dușmānos ar veni să ne dea și nouā congrua într'un mod umilitor, cum o face acum cu greco-catolicii, să-i putem respunde cu suflet liniștit: *No primim!* Sau, ceea-ce va fi și mai bine, când vom avē adunat odatā fondul necesar, noi, din propriul nostru indemn, să putem zice guvernului: Nu mai avem trebuință de ajutorul tēu și nu mai primim banii tēi!

Din parlament. Atitudinea opoziției parlamentare în chestia convenției cu „*Adria*” începe să primēscā caracterul unei obstrucții formale. Discuțiā decurge cu multā risipă de vorbā, așa, că asupra unui paragraf se vorbesce două și trei zile întregi. În ședința de ieri, Joi, s'a vorbit asupra §-lui 31. A fost atacat din partea deputaților *Buzăth* și *Major*. Discuțiā continuā. Tot ieri, Joi, a ținut ședință și comisiunea însărcinată cu texturarea legii de incompatibilitate. A luat parte la ședință și ministrul-president *Szēll*, care a declarat, că guvernul recunoșce necesitatea de a se estinde incompatibilitatea și asupra membrilor din casa magnaților; dar' cere, ca în legea ce se compune acum să nu se iee nici o dispozițiē în privința acăsta, ci să se spunā

numai atātā într'un paragraf, că incompatibilitatea membrilor din casa magnaților va fi regulată prin o lege specială. S'a luat spre știre, în mod aprobător.

Conferențele învățătoresci.

Din cercul Devei.

— 26 Aprilie n.

Conferențele nōstre învățătoresci s'au ținut, conform convocārei publicate în „*Telegraful Român*” Nr. 34 la 5, 6 și 7 Aprilie v. în *Deva*. Preșenți au fost ppresbiterii: *George Romanul*, *A. Pēcuararu* și *Iosif Morariu*, sub inspectorul reg. de școle *Nagy Gēza*, ca reprezentant al guvernului, și 60 dintre 83 învățători.

Conferența a deschis'o comisariul consistorial *Dr. Pavel Oprisa*, profesor gimnasial în Brad, cu următorii cuvint de deschidere:

Christos a înviat!

Am învocat, P. O. D. protopresbiteri, inspectori școlari și St. D. învățători, darul Duchului stānt, adică: înțelepciunea divină asupra membrilor conferenței nōstre.

Acum ne-am adunat în școlā română gr. or. din *Deva* — localul destinat pentru ședințele conferenței învățătoresci din cercul al IX-lea, compus din ppresbiteratele *Devei*, *Iliei* și *Dobrei*, ca să desbatem asupra obiectelor puse la ordinea zilei.

Scopul desbaterilor nōstre este deservșirea, perfecționarea proprie în principiile metodice și didacticei, ca astfel tot mai cu succes să corēspundem oficiului de instructori și educători ai tinerimei nouē concreșute.

Fructul lucrării nōstre e cultura națională.

Sunt numēroșe motivele, cari ne îndemnā a tinde la o culturā națională, o cestiune de viață pentru neamul, biserica și școlā română.

În vechime, când órdele barbare nāvāliau potop asupra patriei nōstre, leagānul românismului, credem, că *vitalitatea* proprie românului și *religiunea creștină*, pe care colonii lui Traian au adus-o cu sine din imperiul roman, ni-au păstrat viața.

Mai târziu, când Turcii fanatici, conduși de un Mohamed, Soliman cel mare etc. isbutirā a face din patria nōstră tabērā turcēscă pe un veac și jumătate, nu vre-o culturā romānēscă superiōrā celei turcesci ni-a susținut romanitatea, ci limba părintēscă.

Da, On. conf., limba română, pentru a cărei păstrare părinții noștri s'au luptat mai mult ca pentru viață.

Așa mărturisesc Bonfiniu, istoriograful de curte al regelui Matia, cel iubitor de dreptate, fiul lui Ioan Huniade, nepotul lui Voic și strănepotul lui Costa (Constantin), — toți Romāni din acest comitat. Mărturisirile lui Bonfiniu, ca ale unui bărbat cunoscător de împrejurări, sunt deplin întemeiate.

În present, când ori-ce popor se impune pe sine și produsele geniului seu numai prin cultura și civilizațiunea sa proprie, trebuie să fim deplin convinși, că pe lângā vitalitate, religiune și limbă, — factorul cel mai principal, care garantēză esistența unui popor, e cultura națională.

Vē asigur, On. Conferință, că numai individul împodobit cu culturā națională, basată pe credință, religia, trecutul părinților săi și pe aspirațiunile poporului, din care face parte, e capace a folosi neamului și patriei sale.

Ca razele de viață dātătoare ale culturai adevērate să străbatā mai cu înlesnire în generațiunea tineră, ca DV., organele acēstei

culturi se ve puteți însuși în fie-care conferență indemnuri nobile, autoritatea supremă școlară, Consistoriul archidieceșan, după-ce conferențele învățătoresci s'au dovedit în decursul periodului de 3 ani de o instituție demnă de autorul lor, Marele Andrei, rege-neratorul bisericeii și școlii române gr. or. din Ungaria, le-a organizat mai special împărțind Archidieceșca Transilvană în 18 cercuri și angajând la conducerea lor tot atâți bărbați esperți în ale școlii și educațiunii.

În urma noiei organizări programul staverit în conferența precedentă a acestui cerc a suferit unele schimbări, pe cari Vă rog a le primi ca pource din bune intențiuni.

Vă asigur tot-odată, că dacă toți cei chemați ne vom împlini datorința cu zel și diligență vom contribui la înălțarea școlii confesionale române gr. or. și a prestigiului corpului învățătoresc și vom înlesni sarcina Ven. Consistoriu, care dorește să vadă școlile și învățătorii români gr. or. înaintând pe calea progresului, și 'l vom împintena la toate jertfele posibile în interesul culturai-naționale.

Imprejurarea, că în urma organizării celei nouie și alți bărbați chemați în ale școlii s'au înrolat la conferențele învățătoresci, se ne însuflețesc și întăresc în speranța, că în cas de nevoie numărul apărătorilor devotați ai școlii se va îndoi și întrei și noi vom progresa.

Invitându-Vă la conlucrare armonica, isvorul tuturor rôdelor salutare, Vă salut cordial și declar conferența învățătorescă din cercul IX al Devei deschisă.

S'au ținut 5 ședințe în cari au preles următorii:

1. Roma Costin învățător în Dobra, despre „Cuvântul ac“.
2. Vasile Milencoviciu inv. în Lăpușnic, „despre desmembrarea cuvintelor în silabe“.
3. Toma Neamtu inv. în Dobra, „despre indigitații metodice la predarea p. II. din Cartea I de Cetire de Popescu-Span“.
4. Ilie Mihaiu inv. în Săcărâmb și Ioan Dan inv. în Rapoltul mare, „Analiza piesei Lupul și mielul“.
5. T. Popoviciu inv. în Visca, „despre orientarea în spațiu după cele 4 regiuni ale lumii“.
6. Toma Roșu inv. în Deva, „despre predarea numerului 5“, ear' inv.
7. Ioan Rațiu din Lăsău a arătat cum se predau numerii 1—10.

Tote prelegerile s'au desbătut special și toți cari au voit și-au spus experiențele și s'au accentuat manualele, de cari ținându-se vor pute ajunge succes mai bun.

La tema designată de Ven. Consistoriu: Pentru ce se observă mare nepăsare și pentru ce nu se manifestă mai multă însuflețire în activitatea celor mai mulți învățători ai nostri? Și cum s'ar pute ajunge aceea însuflețire? — învățătorii adunați în conferența învățătorescă din Deva au enunțat următorul conclud:

- a) Nepăsarea și lipsa de însuflețire provine din cauza lipsei de învățători calificați, definitivi și stabili, fiind în cercul Devei

din 83 învățători abia 20% cu calificațiune;

- b) din lipsa de școle provăzute cu recușitele neapărate pentru calificațiunea învățătorilor și instrucțiunea elevilor, și
- c) din lipsa de subsistență sigură.

S'ar pute ajunge la însuflețire:

- a) dacă va succede a sporî numărul învățătorilor calificați și stabili;
- b) dacă se va asigura subsistența învățătorilor dându-li-se și învățătorilor confesionali calificați cuincuenalul asigurat prin lege ori unde ar servi ei;
- c) dacă școlile se vor provăde cu recușite neapărate pentru calificațiunea învățătorilor și instrucțiunea elevilor;
- d) dacă Ven. Consistoriu va dispune, ca până la 15/28 August să fie provăzute toate școlile cu învățători pentru anul școlar următor;
- e) dacă Ven. Consistoriu deodată cu decretul de denumire de învățător va trimite fiecărui învățător câte un exemplar din planul de învățământ, precum și toate cărțile școlare, cari se propun în respectiva școlă, pe cari va avé să le plătescă învățătorul respectiv, eventual școlă, având a rămâne în proprietatea ei și
- f) dacă toate organele școlare și vor împlini datorința față de școlă și învățător conform „Regulamentului pentru organizarea învățământului în școlile populare“.

Pentru conferința anului 1901/902 s'a staverit următorul program:

1. Iisus ca prunc de 12 ani, prelegere practică cu desp. III, de inv. Sabiu Mihaiu și Aron Branea.
2. Cuvântul „bute“, prelegere practică din Cartea I de Cetire de Popescu-Span cu elevii din desp. I, de inv. G. Furduiu și N. Iuga.
3. Introducerea elevilor din desp. V și VI în altoire, de inv. P. Jujan și I. Budoiu.
4. Sarea, prelegere practică cu desp. IV., predată de învățătorii A. Budoiu și I. Petrușoiu.
5. Cornelia mama Grachilor, din Cartea III de Cetire de Popescu-Span și anume:
 - a) Cetirea logică și corectă a piesei, fiind cu considerare la ținuta elevului, la înțonare și interpunctiuni, cu elevii din desp. III., de inv. Iosif Oprea și Al. Iovan.
 - b) Predarea și reproducerea conținutului piesei „Cornelia mama Grachilor“, elevilor din desp. III., fiind cu considerare la reproducerea corectă și frumseța limbei, de inv. Vas. Milencoviciu, și
 - c) Analiza gramaticală a piesei „Cornelia mama Grachilor“, cu elevii desp. IV, fiind cu considerare la declinarea substantiveilor și conjugarea verbelor în timpurile principale ale modului indicativ, de inv. P. Hadan și Iacob German.
6. Exerciții în vorbire din limba maghiară cu desp. III-lea, de inv. Lucreția Popescu și I. Bornemisa.
7. Despre măsurile metrice de lungime, prelegere practică cu desp. IV, de inv. Miron Urșu și P. Aslău.

8. Ocuparea tuturor elevilor dintr'o școlă cu 4 despărțeminte în aceeași oră, având a-i ocupa din ori-ce obiect, dar' în materia ce se prelege pe acel timp, de învățătorul în comuna căruia se va ținé conf. învățătorescă.

9. Adia și substractia cu 10 obiecte vădute, prelegere practică din Aritmetică cu desp. I, de inv. Roma Costin și Cornelia Neamtu.

Servesce spre onore învățătorilor și concludul luat referitor la „Foia pedagogică“ sau ori-ce revistă pedagogică ce se va redacta sub auspiciile bisericeii. Ei s'au declarat toți de abonenți ai aceleia și au rugat pe Ven. Consistoriu să dispună a li-se trimite obligându-se a solvi abonamentul.

I. Amintesc și aceea, că conferența la 6 Aprile a cercetat în corpore museul istoric-archeologic din Deva sub conducerea profesorului N. Botean dela școlile reale.

II. Reprezentantul guvernului s'a exprimat deplin mulțamit cu rezultatul ajuns și s'a declarat că va face raport fidel superiorității sale despre cele petrecute în sinul conferenței, ear' membrii conferenței s'au depărțat cu dorul de a-și împlini datorința și a ținé seamă de cele petrecute în conferență.

Din cercul Reghinului.

Jabenita, 27 Aprile n.

Conferențele învățătoresci s'au ținut aici, în zilele stabilite din partea Venerabilului Consistoriu și sub conducerea dlui comisariu consistorial, care le-a deschis cu următoarea frumoasă cuvântare:

Christos a înviat!

Cu cuvânt creștinesc Vă salut și eu Șilor Dni învățători, apostoli ai neamului nostru, cari V'ați adunat astăzi la această conferență. Și pre cum atunci Domnul și Mântuitorul nostru Iisus *Christos* prin ușile încuiate a intrat și a stat în mijlocul apostolilor zicându-le „*pace vouă*“ și „*luați Duch sfânt*“, astfel sperăm că și acum adunându-ne în numele lui — va trimite nouă darul Duch-lui sfânt, care ne va lumina mintea cu înțelepciunea, înțelegerea și iubirea reciprocă în consultarea spre a afla cele mai bune mijloce și cele mai drepte căi în propagarea învățaturii și culturai la cea mai alésă pătură a neamului nostru. „*Mergând învățați toate neamurile*“, ordin dat apostolilor de mântuitorul, se pôte aplica, cu drept cuvânt și față de D-Vostră D-lor învățători: mergând învățați odraslele cele tinere ale neamului nostru. Și pre cum apostolii cari propoveduiau evanghelia la toate neamurile, se adunau în tot anul la *Ierusalim* spre a arăta rezultatul muncii și ostenelelor și a se sfătui despre modul propoveduirii mai departe, astfel și D-văstră D-lor învățători! Vă adunați în conferență an de an, spre a vă comunica unii altora experiențele câștigate pe terenul pedagogic și în special a metodice, și a afla cele mai curând ducătoare la scop mijloce pentru iustruarea și educarea tinerimei.

Frumoasă chemare apostolică aveți Dlor! De ar da Dumnezeu, ca fie-care dintră D-văstră să fie condus de acel zel și de acea în-

suflețire, de care au fost conduși și sfinții apostoli la plinirea chemării lor!!

D-lor învățători!

Prin ordinul Preaveneratului Consistoriu Archidieceșan dto 17 Martie a. c. Nr. 2707 școlar mi-s'a încredințat pentru anul curent conducerea conferențelor învățătoresci din cercul XVI al *Reghinului*. Aceste conferențe ordinate prin cerculariul consistorial dto 20 Ianuarie a. c. Nr. 741 școl. le-am convocat pe ziua de astăzi în comuna *Jabenita*, ear' nu în centrul de întrunire, în *Reghin*, numit în acel cercular, îndemnat de împrejurarea, că în *Reghin* nu avem al nostru local acomodat, ci trebuie să rugăm pe alții, nici elevi cu cari să se țină prelegeri practice, precum le avem toate acestea în *Jabenita*. — Aici s'au ținut conferențele și în anii trecuți. Și acum pentru a patra oră am fericirea de a Vă saluta în parochia mea, de când conform Statutului organic, s'au pus earăși în pracsă conferențele în locul reuniunilor învățătoresci. Atunci (în anii trecuți) v'am salutat ca pe oșpeți bine veniți în parochia mea, acum însă ca împreună lucrător Vă zic bine ați venit în parochia mea.

Prin cuvântarea acosta de deschidere a conferenței nu vreau să arăt scopul prea însemnat, cel urmăresc aceste conferențe învățătoresci an de an, nici multilateralul folos, ce-l aduc ele învățătorilor. Nu, căci și scopul și folosul conferențelor este prea cunoscut de toți și numai nepăsarea unora e vina, că nu se pot realiza acelea aspirațiuni cu grăbire și cu înțelă intenționată și dorită de superioritatea noastră școlară și în special de Escelența Sa Prea luminatul nostru *Archiepiscop Ioan Metianu*, care în zelul seu apostolic, neobosit, îndemnă prin cuvânt și prin esemplu pe toți fiii bisericeii la lucrare neobosită pe terenul culturai și învățaturii poporului nostru.

La această muncă sunteți chemați D-văstră D-lor învățători în primul loc: căci în mâinile D-văstră este încredințat viitorul poporului nostru, tericirea ori nefericirea aceluia. De aceea n'am cuvinte destule, ca să Vă îndemn la muncă continuă, căci numai prin această puteți ajuta neamului nostru atât de înapoiat în învățatură. Numai prin aceste 'l putem face tericit. Vedeți cum alergă astăzi toți omenii învățați, fie-care în specialitatea lui — cu un zel ardând și cu o însuflețire din ce în ce mai mare, spre a produce fel de fel de opere admirabile. Și în această repede propășire cel neactiv rămâne îndărât, e călcat de toți, — și în lupta cea mare pentru existență cade și se sfârșesc fără de a-i rămânea nici măcar amintirea că a fost în viață.

Cine stă din lucru numai decât piere;
Vermi fac mătasă, albinele miere,
Câinii păzesc turme, oile ne'bracă;
Omului se cade și mai mult să facă!

Da, forte drept și adevărat! Mai mult, ca ori când se cade să se facă în acest timp de muncă febrilă, când am intrat în veacul poreclit „*Veacul muncii*“, al muncii *raționale*.

Acosta devisă de toții fiind recunoscută, 'mi place a crede, că fie-care învățător se va însufleți să o urmeze. Tot acesta cum se vede, s'a intenționat și prin tema pusă spre

FOIȘORA

Ioan Circa de Gambutz.

Ca Episcop al Marmației Dositeiu Circa 1660—1730.

de

Ioan Pușcariu

Membru al Academiei Române.

(Urmare).

Pentru deslășirea referințelor lui Bethlen cu Marmăția, însemnă că el ca Cancelar și membru al Guvernului ardelean era tot deodată și fișpan (prefect) al Marmăției încă din timpul lui M. Apafi, și din această dublă pozițiune a sa cădând în dilema d'a trebui a satisface și așteptărilor Guvernului imperial, și datorințelor sale, cu cari era legat de biserică reformată, ear' mai pe urmă devenind suspect fu pus la prinsore, unde, deținut de la anul 1704 până la anul 1716 acolo și muri.

Așa el ca reformat, luând pe Circa scăpat din prinsorea lui Atanasie în apărare și ascunându-l mai întâiu la Aiud, apoi într'o parochie ce se pretexta a fi reformată din comitatul Hunedorei, de aci i-a făcut cale

la Marmăția, unde Circa ocupă scaunul vacant de episcop ortodox român, sub numele călugăresc Dositeiu Circa, 1701. De aci Circa ca episcop ceru și primi voia de la Cancelarul Bethlen, ca să pôtă provede pe Românii rămași neuniți din Ardeal cu preoții trebuincioși, apoi, ex Synodo suorum, trimite o enciclică către clerul din Ardeal, d'a persevera în ortodoxism, iară pe la anul 1707, când Curuții lui Rakoczi II ocupară Ardealul până la Alba-Iulia, se instală ca Metropolit în locul lui Atanasie fugit la Sibiiu. Despre sinodul acesta ținut în Alba-Iulia la anul 1707 scrie Nilles (I, pag. 332) următoarele:

„Violento hoc (Kuruczorum) stante imperio commota procella per quondam pseudoepiscopum nomine Czirka, qui — legitimo praesule Atanasio-Cibinio degente — dioecesis universam sibi vindecaturus, patrocinium in supremo Kuruczorum duce Rakoczio obtinuit“.

După depărtarea Curuților, Atanasie reîntors la Alba-Iulia, adunând 33 protopopi la Sinod, se reînstală ear' în scaun. În primăvara anului 1711, devenind Alba-Iulia din nou în potestatea insurgenților Rakocziani, Circa ocupă ear' scaunul metropolitan, unde ținând sinod sili și pe Atanasie să se lapede de uniunea cu Roma. Dar' după încheierea

păcii de la Satmar, Rakoczi abdicând de Principatul Ardealului și acesta devenind în deplina potestate a imperialilor, Atanasie reocupă scanul metropolitan, și în Sinodul adunat la 18 Noemvrie revocă lepădarea sa de uniune, ca de un act silit, apoi muri în scaunul său la anul 1713.

Episcopul Circa, reîntorcându-se la diecesă sa în Marmăția, îi aflăm urmele funcțiunii sale până la anul 1728, când Românii uniți din Ardél, după mórtea episcopului lor al doilea Ioan Pataki, întemplată la anul 1727, ținând sub presiulul jesuitului Fitter la Colos-Monostur sinod, acesta la punctul 15 aduce următorul conclud:

„15. Conclusum est debere scribi memoriale excelso gubernio de Dositeo quondam apud schismaticos ordinato Episcopo nunc in Marmaros residente, ne praesumat ultum e Transilvania ad se venturum ordinare, prout et ipse pio defuncto Illustrissimo d-no Eppo (Pataki) sub gravi poena incurrenda, promisit se nunquam id tenturum.“ (Veți Nilles, I, 494).

De ore-ce o diecesă ortodoxă în Marmăția organizată canonicesece n'a fost recunoscută, aflăm de trebuință să dăm aci câteva deslășiri despre existența ei faptică.

Din cartea fundatiională a Patriarchului Constantinopolitan Antoniu din a. 1391, și din confirmarea acesteia prin regele Ungariei Vladislau la a. 1494, se vede că Voevođii Marmăției Balcu și Dragu, fundând mănăstirea s-tului Archangel Michail în Marmăția la satul Peri (Körtvélyes), se statuise, ca egumenul acestei mănăstiri să deé episcopului de Muncaciu cuvenita reverență și Archiepiscopului din Transilvania datorita supunere și ascultare. (Veți diplomele la Hintz, *Gesch. des. n. u. Bisthums*).

Pe lângă această mănăstire se mai înființară și altele prin Marmăția, precum a fost cea dela Moiseni, de la Bărsana, Gulesci, etc.

După agitațiunea episcopilor catolici de la Agria, d'a trage episcopia ortodoxă de la Muncaciu la catolicism, ortodoxii din Marmăția, ce într'aceea se anectase la Ardeal sub principii reformați, se vădură nevoiți a se provede pe cale indirectă cu Archiereii de lipsă, întreținuți prin mănăstirile lor. Așa aflăm în protocolul comitatului Maramureșului din 3 Noemvrie 1637, scris „*Nobilis Demetrius Pap presbyter possessionis Moiszin et Episcopus graecae sectae in Comitatu nostro, etc.*“ — Șineai scrie, că în mănăstirea Băr-

desbatere de Prea Venerabilul Consistoriu arhiepiscopesc: „pentru ce se observă mare nepăsare și pentru ce nu se observă mai multă însuflețire în activitatea celor mai mulți învățători ai noștri? și cum s'ar pute ajunge aceea însuflețire?”

Ponderose motive trebuie că au îndemnat pe autoritatea noastră superioară școlară, când a pus această temă spre desbatere chiar Dvostre învățătorilor.

Și eu cred, că acesta e dovadă eclatantă, că aceia se îngrijesc cu adevărată iubire părintească atât de instruirea și educarea tinerimei în viitor, cât și de sôrtea învățătorilor, căroră — fiind întrebarea pusă, le este dat căreia să spună tot ce le stă pe inimă în ori și ce chestie. Dar' și aceea încă nu se poate nega, că mulți învățători (onore excepțiilor) în adevăr au fost și sunt astăzi cuprinși de o nepăsare mare în cele ale perfecționării lor speciale, când o singură tîie pedagogică, ce aveam în Arhiepiscopescă, a trebuit să încete din lipsa de abonenți. — Nu cred să fie un învățător, care n'ar pute economisa la an 5 sau 6 corone, ca să-și achite abonamentul. Acesta fost o peată neagră pe fruntea învățătorilor noștri și până astăzi stă nestearsă. Dela Dvostre atârna, ca să stergeți această pată și să înlocuiți pe viitor regretabila nepăsare cu o însuflețire deamă de chemarea ce o aveți. Cu atât mai vîrtos se vî însuflețiti, de ore-ce este constat, că învățătorii numai perfecționându-se prin studiu continuu tot mai mult și mai mult, înșiși vor contribui, ca să se înalțe în ochii omilor, să devină mai respectați și mai bine răsplătiți pentru munca lor.

Cu aceste dorind, ca discuțiunea asupra deosebitelor teme ce se vor desbata să fie condusă numai de interesul general al progresului, scutită de ori-ce pasiune, declar conferențele învățătoresci din cercul XVI. al Reghinului de deschise.

Acosta cuvîntare frumoasă și instructivă a fost ascultată cu viu interes și răsplătită cu strigări de „să trăiască!”

Constituindu-se conferența prin alegerea notarilor în persoanele învățătorilor Zacharie Frandesc și Teodor Bogdan și a verificărilor Teodor Pescăruș și Pavel Șendrea, — notariul Zacharie Frandesc a cetit cerculariul consistorial dto. 20 Ianuarie a. c. Nr. 741 scol.

Notez că s'a ținut cu totul patru ședințe, în care temele și obiectele, propuse spre rezolvire, s'au desbătut în cea mai exemplară ordine și cu obiectivitate. Dovadă că începem a strabate tot mai mult în spiritul mîndrului nostru constituționalism bsericesc, la care ținem ca la viața noastră! În treacăt amintesc că dintră toți directorii școlari ai acestui cerc a luat parte activă la ședințele conferenței, părintele Ioan Duma din Sacal și Iacob Stavilă din Lueriu, ear' ceilalți și-au arătat și de astădată nepăsarea, veche datină la noi față de școlă.

Conclusele luate în conferență sunt următoarele, și anume:

Tema defită de Preavenerabilul Consistoriu, „pentru ce se observă mare nepăsare și pentru ce nu se manifestează mai multă însuflețire în activitatea celor mai mulți învățători ai noștri?”

sana a residat un episcop răsboinic (Veți Transilv., VI, din a. 1899, pag. 200—209). Despre acesti episcopi ortodoxi scrie Nilles (Symb., I, 388) următoarele: „In actis processus inquisitionis de episcopis Maramarosiensibus confecti a. 1725 dicitur: Basilio Taraszo-vics (1634—1648), interjectis aliquibus vagabundis Episcopis, succesisse Ioanicius Zekany (1658—1684), Ioanicio autem Iosephus Stojka, etc.” Despre acest Stoica scrie Nilles (în nota la pag. 260, tom. I) următoarele:

„Iosephus Stoica episcopus Marmarosiensis per id tempus habitabat in oppido Huszth. A. Michaelae Apafy, ultimo Transilvaniae princeps acatholicus nominatus, et a Metropolitae szuczaviensi consecratus per 20 annos circiter populorum ritus graeci in Marmatia rexit.” (Cfr. Schem. gr. cath. Muncacsiens., ad. a. 1878 p. 161).

După mórtea lui Iosif Stoica întemplată pe la finea secol. XVII, Cancelarul Ardealului N. Bethlen, fiind tot deodată și Prefect al Marmatiei, luând pe Circa după scăparea lui din prinsórrea lui Atanasie în apărare, îi făcu cale să trecă în Marmatia, unde îl găsim ca episcop de la a. 1701 până la a. 1728. (Va urma.)

vățători ai noștri? și cum s'ar pute ajunge aceea însuflețire?” — a fost tractată de învățătorii Mateiu Radu și Zacharie Frandesc. Că-tindu-se din partea lor elaboratul, conferința l-a ascultat cu mult interes, și pe lângă unele observări și desbateri s'a primit de bun.

Prelegerea practică din limba română „Subs'antivul”, ținută cu elevii desp. III predată de învăț. Laurențiu Victor, a reușit binișor.

Se pnnce la ordinea 4-lei tema practică din limba magiară „folosirea articolului a și az”, predată de învățătorul Teodor Bogdan ear' în urma discuțiunii se enunță, că lecțiunea a fost fôrte bine predată, prelegătorului se exprimă com-plăcerea conferenței.

S'au mai ținut prelegeri din „comput de învățătorul Ioan Borșan, din limba română de Elie Șular și din pomărit de Pavel Șendrea. Tôte au reușit bine. Ear' critica asupra lor a fost cât se poate de obiectivă.

Președintele comisariul consistorial, constatînd frumósese cunosințe și viul interes la lucrarea și discușiunile temelor, cu cari s'a ocupat conferența acosta, mulțămesc învățătorilor pentru zelul, cu care au conlucrat la realizarea scopurilor urmărite de conferențele învățătoresci și astfel la ôrele 5½ p. m. declară ședința a IV. și tot odată cea din urmă de închisă.

Un participant.

Casa meseriașilor noștri.

Reuniunea sodalilor români din Sibiu își are astăzi casa proprie, în care s'a și mutat. Posibilitatea de a cumpăra, i-a dat-o venerabilul nostru consistoriu, care a avansat prețul de cumpărare, avînd reuniunea să-l restituie atunci când va pute aduna sumele necesare, din darurile de câte 20 bani depersonă, puse la cale cu atăta zel din partea președintelui reuniunii, dl V. Tordășianu.

Actul consistorial despre cumpărarea casei, are numărul 2969 Epitr. ex 1901 și e de următorii cuprins:

Reuniunii sodalilor români din Sibiu, la mîna președintelui dlui Victor Tordășianu. în Loc.

La rugarea d-vostre vi-se aduce la cunoștință: că consistorul arhiepiscopesc a decis să participe la vînzarea în cale de licitație a casei din strada Bruckenthal Nr. 17, prin fiscalul seu dl avocat Ioan de Preda, care a primit îndrumarea să îmbie pentru acosta casă până la suma maximală de 9200 fl. și dacă realitatea nu se va urca peste acosta sumă, să o cumpere în numele consistorului arhiepiscopesc.

Fiind însă că consistoriul voesc se efectuiască acosta cumpărare în favorul reuniunii d-vostre, și să cedeze realitatea reuniunii, atunci când acosta va fi în stare să o rescumpe, consistoriul însă de la sine nu voesc se spezeze cu cumpărarea realității mai mult ca 8000 fl. v. a., de aceea suma ce la cumpărare s'ar recere peste aceste 8000 fl., va avé să o anticipe încă de acum reuniunea d-vostre, ca un avans din prețul de rescumperare.

Realitatea cumpărându-se trece în proprietatea și administrarea consistoriului arhiepiscopesc, dela care reuniunea sodalilor români pôte să o ia în chirie (arîndă) peste tot sau și numai în parte. Venitul ce-l va aduce realitatea se va computa în prima linie spre acoperirea dărilor, reparaturilor, impositelor și a percentelor de 5 la sută după suma de 8000 fl. investită din partea consistoriului în realitate. Prisosul din venit se va adăuga lîngă suma contribuită din partea reuniunii la cumpărarea realității. Ear' atunci când reuniunea va răspunde consistoriului întrega sumă de 8000 fl. investită de acesta în realitate, precum și percentele și celelalte investițiuni eventuale: consistoriul va transpune realitatea în proprietatea reuniunii sodalilor români. Până atunci suma investită de reuniune în realitate, va trece nu numai ca o arvună și rată de amortisare, ci ea va servi totdeodată și spre asigurarea percentelor și a pretensiunilor consistoriale ce s'ar nasce din închirierea realității din partea reuniunii.

Reuniunea sodalilor români va pune deci până la termenul licitațiunii, 10 Aprilie 1901 st. n. la dispoziția fiscalului consistorial, suma ce se va recere pentru vadiu și pentru acoperirea prețului de peste 8000 fl. al realității.

Sibiu, din ședința consistoriului arhiepiscopesc, ca senat episcopesc, ținută la 24 Martie 1901.

Ioan Metianu
arhiepiscop.

„Conducătorii”.

Chestia cu starea actuală politică a poporului nostru, devenită „din zi în zi mai rea” din lipsa de „școlă politică” și din lipsa de „conducători în puterea cuvîntului”, comentată din partea noastră pe basa constatărilor făcute de „Tribuna”, organul pretinșilor conducători, — a aflat resunet și în alte ziare românești, în „Activitatea” și „Tribuna Poporului”.

Ambele aceste ziare comentéză mărturisirile „Tribunei” în felul cum le-am comentat noi, semnul, că noi bine le-am înțeles și bine le-am apreciat. Și în fața acestui fapt, „Tribuna” în loc să-și vină în fire și să recunoscă (dacă nu altcum, prin tăcere) greșala făcută atunci, când a atins întăiu lipsa de „conducători în puterea cuvîntului”, lovind prin acosta în patronii ei proprii, pe cari îi scôte vinovați pentru actuala stare politică a poporului român: *persistă pe lîngă afirmarea că n'avem școlă politică și n'avem conducători!* Dovadă numărul „Tribunei” din 30 Aprilie nou.

Dacă e așa, și întărim de nou, că după-ace „Tribuna” o spune, trebuie să fie așa, întrebăm: de ce ne-a înjurat „Tribuna” pe noi, cari nu am făcut alta decît am comentat propriile ei mărturisiri?

Să nu uite „Tribuna”, că noi, cei dela „Telegr. Român”, avem dreptul, nu numai a o comenta pe ea, ci și a certa și a acusa pe conducătorii din fruntea ei, întăiu pentru că nu fac nimica și al doilea pentru situația politică insuportabilă de astăzi, creată pe sêma poporului și a partidului nostru; pentru-că situația e isvorită din direcția greșită dată politiceii noastre naționale, direcție care nu putea să ducă la bun sfîrșit și despre care noi le spuneam din capul locului că bun sfîrșit nu va avé.

Și dacă avem acest drept, ca contrari, nu ai politiceii naționale românești, care numai una pôte să fie, și nu ai programului nostru național, care earăși numai unul pôte să fie, ci contrari ai tacticeii acceptate pentru realizarea programului: să ni-se permită și dreptul de a rămâné trapați, și de a ne da exprimare mirării, când vedem, că „Tribuna” chemată să-și apare conducătorii, merge chiar *mai departe de cît noi* și constată și întăresce, că *nu direcția politică* a fost greșită în trecut și nu ea pörtă vina pentru starea politică actuală a poporului român, ci greșită a fost *alegerea conducătorilor*, pentru-că acestia s'au dovedit a fi *incapabili* de a conduce și de a face școlă politică cu poporul nostru!

Și în fața acestui fapt, unic în felul seu, ce mai avem noi să spunem?

Când organul propriu scôte pe conducătorii din fruntea „Tribunei” *incapabili* de a conduce, putem noi să mai rămânem numai pe lîngă afirmarea că nu atît ei, cît mai mult tactica și direcția lor greșită politică pörtă vina la situația de astăzi politică a poporului român din patria acosta?

Nu! Suntem siliți să ne alăturăm și noi la cele ce le spune „Tribuna”, pentru-că ea trebuie să știe mai bine cît îi trag la cumpănă — *conducătorii!*

Și dacă „Tribuna” însași pășesc ca *acusători* în contra patronilor ei, pentru situația politică devenită „din zi în zi mai rea” pe sêma poporului nostru, ce avem să-i mai certăm și se-i mai acuzăm și noi?... Rolul nostru se reduce la acela al pacinicului privitor, care stă la o parte, ascultă și *aplaudă*.

Aplaudăm pentru-că ne place!

Aplaudăm pentru-că prea e frumósă comedia!

NOUTĂȚI

Corone eterne. La fondul vîduvelor și orfanilor meseriașilor români, întemeiat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu” în amintirea regretatului Clemente Boeriu, fost contabil la banca „Iulia” din Alba-Iulia, au contribuit dñii Dr. Alexandru Fodor, medic, Ignat Borza, cantinar și Ioan Pampu, inv.-prim., toți din Alba-Iulia în total 3 cor. Starea fondului 758 corone 17 bani.

Domnul V. A. Urechia, cunoscutul naționalist, și-a regulat dreptul la pensie și s'a retras dela catedra ce o avea ca profesor la universitatea din București. Din acest in-

cident, o delegație studentască a inmanua dlui Urechia următoarea moțiune:

Studentii Universitari întruniți în locul „Asociației Generale a Studenților Universitari Români” cred de a lor datorie să manifeste sentimentele lor de simpatie și admirație ilustrului profesor Universitar, marele Român naționalist V. A. Urechia.

Profită de acosta ocaziune și urează fostului lor părinte intelectual, ani mulți de train, completă sănătate și cea mai profundă liniște sufletescă, ca înarmat cu acestea să pôte conduce mai departe firul dezvoltării sentimentelor naționale în România.

Azi retrăgîndu-se din profesoratul Universitar, studentimea îl încredințéză că nu-l va uita nici o dată, nu va uita frumósese prelegeri și nu va da uitărei actele mari ale acelu bărbat care a ilustrat tribuna parlamentară și naționalistă a României.

Să trăiască marele om, să trăiască falnicul luptător naționalist V. A. Urechia!

*

Domnul Lazar Triteanu a făcut în 25 Aprilie n. examenul profesoral din limba română și cea magiară, cu bun succes, la universitatea din Budapesta.

*

Hymen. D-șora Ana Dănilă și dl Nicolau Macrea; apoi d-șora Victoria Dănilă și dl Vasile C. Osvadă, își vor serba cununile în biserica gr.-orientală din Hunedóra la 4 ore p. m. în 6 Maiu st. n. (la sfântul George).

*

Alegere de preot. În 23 Aprilie n. făcîndu-se alegere de paroch în Almașul-mic, protopresbiteratul Orăștiei, a fost ales clericul absolut Nicolae Todea.

*

Monumentul G. Candrea. Din partea comitetului executiv pentru ridicarea unui monument la mormîntul din Graț al lui Dr. George Candrea, se anunță, că desvîlirea monumentului se va face la 3/16 Maiu.

*

Părechia regală a Italiei, cum se manține știrea în cercurile de curte din Roma, în anul viitoriu va face călătorie în străinătate, cu care ocaziune va face vizite oficiale la Berlin, Paris, Petersburg, Constantinopol, Bruxella și Bern. La Viena nu va merge, fiind-că — din considerațiuni față cu susceptibilitatea papei — M. Sa Francisc Iosif nu a redat la Roma visita primită dela regele Umberto.

*

Post de medic. Sub Nr. 25510/VI. ministrul de interne încuviințînd înființarea postului de medic în Bocșa-română, pe basa acestei încuviințări s'a scris deja concursul, cu termen până la 22 Maiu st. n. Dotația e 1600 corone salariu și taxele statutare. Comuna e locuită aproape exclusiv de Români.

*

Urmarea leucirilor băbesci. Vêduva lui Iosif Jelacici, locuitoare în Katymáz, avea ceva morb de piele și în loc de a consulta vr'un medic a cerut sfatul unei babe descântătoare. Acosta i-a dat niște unsori cu cari să-și ungă întreg trupul și apoi după scoterea pâinei să între în cuptoriu și să steie acolo cît va pute de mult. Urmarea înțeleptului sfat a fost, că nenorocita s'a fript de tot. Când au observat căsenii, în cuptoriu nu mai era de cît un cadavru.

*

Piatră verde în jurul Turzii. În apropiere de „Cheia-Turzii” s'a aflat o stîncă de piatră solidă în tocmai ca granitul suedic; nici gerul, nici căldura și nici ploile nu au asupra ei nici o influință distructivă, așa în privința durabilității e pe egală tréptă cu marmura. Ciselată, piatra acosta lucește în colóre verde.

*

Conspirațiuni nihiliste. Se telegraféză din Bresslau, că în Polonia rusescă se fac zi de zi arestări, pe motiv de conspirațiune nihilistă. Marti au fost arestați 600 de ômeni dintră cari 200 au fost internați în citadella de la Varșovia. Din Petrikau au fost trimise la Poznovce, Selce și Dombrova trei sotnii de cazaci, pentru a urmări pe conspiratori. În Selce s'au aflat număröse scrisori din cari reesă neîndoios, că conspirația avea de scop asasinarea țarului.

O altă telegramă raportéză, că în Selce au fost arestați până acum peste o miă de ômeni.

*

Furt. Dela preotul din Tirnavița (Comitatul Hunedóra) Iosif Opresan, Mercuri sêra în săptămîna patimilor au furat niște făcători de rele din grajdul 3 cai în preț de 300 fl. (600 cor.) adevă un cal sur frumos, o eapă neagră și o mînză roșie de un an. Urmărin-du-se hoții prin gendarmerie, până la moment nu s'au aflat. Dacă s'ar afla să-i găsească cineva, i-se garantéză din partea păgubașului o remunerație de 200 corone.

A eșit de sub tipariu în **Tipografia archidieceșană**:

OCTOICHUL CEL MIC

— cu litere latine —

care cuprinde: Rânduēla Vecerniei, Utreniei și a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele și altele.

Prețul unui exemplariu legat simplu **1.60 cor.**, legat în piele cu copcii galbine **3.20 cor.** plus porto postal **30 bani**. Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria Tipografiei archidieceșane.

A eșit de sub tipariu în **Tipografia archidieceșană**:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvântarea I. P. S. Domn Ioan Metianu, arhiepiscop și metropolit și se află de vânzare la **Tipografia și Librăria archidieceșană în Sibiu** cu prețurile: broșat **7 cor.**, legat în pânză neagră **9.50 cor.**, ediție de lux broșat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

Metropolia

Românilor ortodocși din Ungaria și Transilvania

Studiu istoric

despre reînființarea Metropoliei, dimpreună cu o colecțiune de acte.

Din însărcinarea Consistoriului metropolitan de

Dr. H. Pușcariu

archimandrit, vicariu arhiepiscopesc, vice-președinte al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.

Prețul: broș. **6 cor.**, leg. **7.70, 8.20 și 9.50 cor.**

Se poate procura dela

Librăria tipografiei archidieceșane Sibiu.

In **Tipografia archidieceșană** a apărut:

ACAFTISTUL

Preasantei
Născătoare de Dumneșu

și

alte rugăciuni

urmate de Sinaxarin pentru tot anul și Pășchălie.

Un volum de 368 pagini 8°.

Prețul simplu legat . . . fl. —.85
jumătate pânză . . . „ 1.05
în piele roșie . . . „ 1.25
Ediția fină în piele neagră . . . 2.—
piele chagrin „ 2.60
în mătase „ 3.85

Se află de vânzare la

Librăria Tipografiei archidieceșane, Sibiu.

Farmacia lui F. I. R. Hotter la sf. Iosif, Wien, XII/2 Schönbrunnerstrasse 182.

Absorbinalul lui Hotter.

1/1 Flacon fl. 6. —, 1/2 Flacon fl. 3.50.
delatură toate umflăturile și depunerile de grăsimi fără să vatăme părului. Întărește nervii atacați și slăbiți, delatură și distruge toate nodurile în mușchi, și servește și ca scut în contra aprinderilor; cu deosebire e probat la umflăturile produse din cauza fearelor, apoi în contra aricitei umflări copitei, genunchilor umflați, mai departe în contra umflăturilor (noduri) de vine, în contra umflăturii picioarelor la glesne și la încheietura degetelor cu un cuvânt în contra tuturor umflăturilor ori unde s'ar ivi.

Praful nutritor alui Hotter, pentru cai și vite cornute

1 Pachet cu 80 cr.

Un adaus excelent la nutreământ, pentru a ținea vitele sănătoase și cu putere este de a se folosi la toate suferințele de rărunchi de ficat și de nervi.

Alifia lui Hotter pentru delaturarea crescăturilor de oase.

1/1 Cutie cu fl. 2. 1/2 Cutie cu fl. 1.20. delatură crescăturile de oase și depunerile osoase chiar și după 4—6 săptămâni. (boală învechită).

Se întindem mâna norocului!

Deja mulți s'au fericit prin cumpărarea unui los dela noi.

Loteria cea mai bogată în șanse din lume este Loteria noastră de clase reg. ung. Din
100.000 LOSURI vor fi trase **50.000 câștiguri în bani**

Câștigul cel mai mare eventual

1.000.000 corone.

1 premie 600 000, 1 câștig à 400.000, 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 80.000 70.000, 2 à 60.000, 1 à 40.000, 5 à 30 000, 1 à 25.000, 7 à 20 000, 3 à 15.000 31 à 10.000 67 à 5000, 3 à 3000, 432 à 2000, 763 à 1000, 1238 à 500 90 à 300, 31.700 à 200, 3900 à 170, 4900 à 130, 50 à 100, 3900 à 80 2.900 à 40. In total

13,160.000 Cor. adică treisprezece milioane 160.000 Cor.

GLÜCKSKALENDER FÜR DAS JAHR 1901.

Januar	Februar	März	April	Mai	Juni	Juli	August	September	October	November	Dezember
D 1 4042 M 2 3647 F 3 5619 S 4 6242 D 5 6347 M 6 6347 F 7 6347 S 8 6347 D 9 6347 M 10 6347 F 11 6347 S 12 6347 D 13 6347 M 14 6347 F 15 6347 S 16 6347 D 17 6347 M 18 6347 F 19 6347 S 20 6347 D 21 6347 M 22 6347 F 23 6347 S 24 6347 D 25 6347 M 26 6347 F 27 6347 S 28 6347 D 29 6347 M 30 6347	D 1 3827 M 2 5138 F 3 5619 S 4 6242 D 5 6347 M 6 6347 F 7 6347 S 8 6347 D 9 6347 M 10 6347 F 11 6347 S 12 6347 D 13 6347 M 14 6347 F 15 6347 S 16 6347 D 17 6347 M 18 6347 F 19 6347 S 20 6347 D 21 6347 M 22 6347 F 23 6347 S 24 6347 D 25 6347 M 26 6347 F 27 6347 S 28 6347 D 29 6347 M 30 6347	D 1 19815 M 2 4049 F 3 5619 S 4 6242 D 5 6347 M 6 6347 F 7 6347 S 8 6347 D 9 6347 M 10 6347 F 11 6347 S 12 6347 D 13 6347 M 14 6347 F 15 6347 S 16 6347 D 17 6347 M 18 6347 F 19 6347 S 20 6347 D 21 6347 M 22 6347 F 23 6347 S 24 6347 D 25 6347 M 26 6347 F 27 6347 S 28 6347 D 29 6347 M 30 6347	D 1 14437 M 2 5138 F 3 5619 S 4 6242 D 5 6347 M 6 6347 F 7 6347 S 8 6347 D 9 6347 M 10 6347 F 11 6347 S 12 6347 D 13 6347 M 14 6347 F 15 6347 S 16 6347 D 17 6347 M 18 6347 F 19 6347 S 20 6347 D 21 6347 M 22 6347 F 23 6347 S 24 6347 D 25 6347 M 26 6347 F 27 6347 S 28 6347 D 29 6347 M 30 6347	D 1 14856 M 2 5138 F 3 5619 S 4 6242 D 5 6347 M 6 6347 F 7 6347 S 8 6347 D 9 6347 M 10 6347 F 11 6347 S 12 6347 D 13 6347 M 14 6347 F 15 6347 S 16 6347 D 17 6347 M 18 6347 F 19 6347 S 20 6347 D 21 6347 M 22 6347 F 23 6347 S 24 6347 D 25 6347 M 26 6347 F 27 6347 S 28 6347 D 29 6347 M 30 6347	D 1 13825 M 2 5138 F 3 5619 S 4 6242 D 5 6347 M 6 6347 F 7 6347 S 8 6347 D 9 6347 M 10 6347 F 11 6347 S 12 6347 D 13 6347 M 14 6347 F 15 6347 S 16 6347 D 17 6347 M 18 6347 F 19 6347 S 20 6347 D 21 6347 M 22 6347 F 23 6347 S 24 6347 D 25 6347 M 26 6347 F 27 6347 S 28 6347 D 29 6347 M 30 6347	D 1 15163 M 2 5138 F 3 5619 S 4 6242 D 5 6347 M 6 6347 F 7 6347 S 8 6347 D 9 6347 M 10 6347 F 11 6347 S 12 6347 D 13 6347 M 14 6347 F 15 6347 S 16 6347 D 17 6347 M 18 6347 F 19 6347 S 20 6347 D 21 6347 M 22 6347 F 23 6347 S 24 6347 D 25 6347 M 26 6347 F 27 6347 S 28 6347 D 29 6347 M 30 6347	D 1 15960 M 2 5138 F 3 5619 S 4 6242 D 5 6347 M 6 6347 F 7 6347 S 8 6347 D 9 6347 M 10 6347 F 11 6347 S 12 6347 D 13 6347 M 14 6347 F 15 6347 S 16 6347 D 17 6347 M 18 6347 F 19 6347 S 20 6347 D 21 6347 M 22 6347 F 23 6347 S 24 6347 D 25 6347 M 26 6347 F 27 6347 S 28 6347 D 29 6347 M 30 6347	D 1 18445 M 2 5138 F 3 5619 S 4 6242 D 5 6347 M 6 6347 F 7 6347 S 8 6347 D 9 6347 M 10 6347 F 11 6347 S 12 6347 D 13 6347 M 14 6347 F 15 6347 S 16 6347 D 17 6347 M 18 6347 F 19 6347 S 20 6347 D 21 6347 M 22 6347 F 23 6347 S 24 6347 D 25 6347 M 26 6347 F 27 6347 S 28 6347 D 29 6347 M 30 6347	D 1 15518 M 2 5138 F 3 5619 S 4 6242 D 5 6347 M 6 6347 F 7 6347 S 8 6347 D 9 6347 M 10 6347 F 11 6347 S 12 6347 D 13 6347 M 14 6347 F 15 6347 S 16 6347 D 17 6347 M 18 6347 F 19 6347 S 20 6347 D 21 6347 M 22 6347 F 23 6347 S 24 6347 D 25 6347 M 26 6347 F 27 6347 S 28 6347 D 29 6347 M 30 6347	D 1 11779 M 2 5138 F 3 5619 S 4 6242 D 5 6347 M 6 6347 F 7 6347 S 8 6347 D 9 6347 M 10 6347 F 11 6347 S 12 6347 D 13 6347 M 14 6347 F 15 6347 S 16 6347 D 17 6347 M 18 6347 F 19 6347 S 20 6347 D 21 6347 M 22 6347 F 23 6347 S 24 6347 D 25 6347 M 26 6347 F 27 6347 S 28 6347 D 29 6347 M 30 6347	D 1 18582 M 2 5138 F 3 5619 S 4 6242 D 5 6347 M 6 6347 F 7 6347 S 8 6347 D 9 6347 M 10 6347 F 11 6347 S 12 6347 D 13 6347 M 14 6347 F 15 6347 S 16 6347 D 17 6347 M 18 6347 F 19 6347 S 20 6347 D 21 6347 M 22 6347 F 23 6347 S 24 6347 D 25 6347 M 26 6347 F 27 6347 S 28 6347 D 29 6347 M 30 6347

Wann habe ich Geburtstag?

Jeder versuche sein Glück mit der an seinem Geburtstag verzeichneten Nummer. In diesem Kalender ist an jedem Tage des Jahres eine Nummer verzeichnet, welche bei umgehender Bestellung von uns bezogen werden kann, so dass Jedem die Wahl seiner Nummer freisteht. Sollte die Nummer inzwischen vergriffen sein, so senden Ihnen eine ähnliche.

Întreă întreprinderea stă sub supravegherea statului.

Contribuția pentru losurile originale de clasa primă conform planului este:
pentru o optime (1/8) fl. —.75 sau C. 1.50 pentru un pătrar (1/4) fl. 1.50 sau C. 3.—
„ o jumătate (1/2) „ 3.— „ 6.— „ un întreg (1) „ 6.— „ 12.—
și se trimite cu rambursă, sau trimițându-se prețul lor anticipativ. Planuri oficiale gratis. Comande pentru losuri originale sunt a se trimite direct la noi până la

22 Maiu a. c.

Filiale:

Banca

Museumring II
Elisabethring 54

A. TÖRÖK & Co.

Budapest, V. Waitznering 4/a.

Multe și foarte mari câștiguri am solvit noi prea stimaților nostri clienți și anume în timp scurt preste cinci milioane

Scrișore de comandă de tăiat.

Herren A. TÖRÖK & Co., Budapest.

Ersuche um Zusendung von..... Original-Los I. Classe der königl. ung. priv. Classenlotterie nebst amtlichen Plan.

Der Betrag von. fl. ist per Nachnahme zu erheben. } Was nicht gewünscht folgt durch Postanweisung. } bitte zu durchstreichen

Genau
Adresse

Fluidul lui Hotter „Training“

1 Sticlă cu fl. 1.20.

Conservează nervii și mușchii până la bătrânețe înaintată totdeauna puternicii și vioi, pune în stare pe animal să presteze cele mai mari strapații și fugi, se înțelege după frecare cu fluidul „Training“.

Să mai folosește cu succes uimitor la toate urmările care obvin din opintiri prea mari, ologie, reumatism, și înțepenire.

Praful de porci a lui Hotter.

Nr. I și II

1 kg. . . . fl. 1.20.

Cel mai buu mijloc pentru a produce pofta de mâncare și cu acesta prosperarea porcilor, foarte acomodat în contra orbalului (brâncă); Nr. II este de a se întrebuința la urinare.

Mijloc în contra Colicei alui Hotter.

1 Sticlă fl. 1.50.

Contra la tot felul de colică și contra oprirei udului la cai precum și contra umflăturilor la vite cornute. [54] 104—104